

Factsheet stand van zaken lessons learned traject.

Het proces van de lessons learned

- Op 15 juni stuurde ik uw Kamer een brief over de wijze waarop het kabinet lessen wil trekken. In de brief van 24 juni ter voorbereiding op het debat ben ik uitvoeriger ingegaan op het proces en de thema's.
- Centraal in de aanpak staat dat we breed deskundigen raadplegen op de inhoudelijke thema's en de internationale lessen die er te trekken zijn. Over de deskundigen die we benaderen stuurde ik u op 21 juli een brief.
- Vervolgens hebben we velen uitgenodigd om deel te nemen aan een experttafel of een bijdrage te leveren voor de internationale lessen. Centrale vraag was voor iedereen: Om een tweede golf te voorkomen en mocht die zich onverhoopt toch weer voordoen: wat zou u met de kennis van nu weer precies hetzelfde doen en wat zou u met de kennis van nu anders doe?
- Deelnemers is gevraagd vooraf hun reactie schriftelijk te geven. Dit ter voorbereiding van het gesprek en om opvolging te geven aan de toezegging aan uw Kamer om de ontvangen adviezen met u te delen.
- In de week van 10 tot en met 14 augustus zijn 9 experttafels gehouden. Naast deze experttafels waren er drie burgertafels en één jongerentafel.
- Meer dan 80 externe deskundigen leverden een bijdrage aan deze tafels en de internationale vergelijking.

- Per thema zijn 7 tot 10 experts bereid gevonden om mee (en tegen) te denken. Het gaat om de volgende thema's (aan Kamer gemeld in TK-brief dd 15 juni):
  - Testen en traceren
  - Dashboard
  - Effecten van de lockdown
  - impact lockdown op kwetsbare groepen
  - IC-capaciteit
  - Persoonlijke Beschermingsmiddelen
  - Reguliere zorg
  - Langdurige zorg
  - Publiekscommunicatie (later toegevoegd)
- Rond 1 september ontvangt uw Kamer een brief met de lessen en daaruit voortvloeiende maatregelen die het kabinet mede op basis van al deze input heeft geformuleerd.
- Tegelijk met de brief worden alle ontvangen position papers en gespreksverslagen van de experttafels gepubliceerd.
- We zijn onder de indruk van de opbrengst van de experttafels, de brede betrokkenheid en alle individuele bijdragen om vanuit verschillende perspectieven lessen te delen. Velen hebben zich in hun vakantie ingezet.
- Uit deze grotere groep van deskundigen heeft zich een team verenigd dat op eigen initiatief het kabinet wil adviseren en waarschuwen. Zij hebben allen ook bijgedragen aan de experttafels. Ik heb hen inmiddels gesproken.
- Dit proces van lessons learned staat overigens los van de onafhankelijke evaluatie door de Onderzoeksraad voor Veiligheid.

Proces internationale lessen:

- Parallel aan de experttafels worden diverse internationale lessen getrokken. Zo is aan Nederlandse deskundigen met veel kennis over de aanpak in het buitenland gevraagd om een position paper in te brengen over de reeds genoemde thema's. Ook onderneem ik enkele *case studies* naar vergelijkbare landen.
- Zo heb ik onder andere contact met Denemarken waar het gaat om testen en traceren, en is er contact geweest om te leren hoe men in Gütersloh in Duitsland en in Antwerpen de regionale uitbraken aldaar, regionaal heeft gehouden of tracht te houden.

Achtergrondinformatie over lopende vergelijking:

- *Met de Oxford stringency index kijken we naar de internationale vergelijking van het feitelijk gevoerde lockdown beleid. Dat geeft het volgende beeld:*
  - *De snelheid en periode van opschaling ongeveer hetzelfde was in Europa.*
  - *De maximale strengheid was in NL vergelijkbaar met die in andere Noordwest Europese landen.*
  - *Zweden was echt minder streng, landen in Zuid-Europa waren echt strenger.*
  - *De afschaling verliep minder synchroon. Dat is logisch gegeven epidemiologische verschillen en de meer regionaal georiënteerde aanpak die landen nu uitvoeren.*

- *Met het model van 5.1.2e bekijken we voor een aantal landen (NL, Zweden, Zuid-Korea en Spanje) hoe de cultuur de strengheid in de lockdown verklaart.*